

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Откада тече онај рок од три године у коме се, по § 939. Грађ. Зак., има подићи тужба за накнаду штете? Тај пропис нам каже да исти рок тече „од дана кад је оштећеном штета позната постала“. Да узмемо, да не бисмо питање комплицирали, да је оштећени за штету сазнао оног истог дана кога је она била и причињена, па да видимо откада ће тај трогодишњи рок почети тећи у случају који нас овде занима.

По Г. Мих. Тадићу (в. његову расправу напред цитирану), тај рок иде од онога дана када је свршена друга лицитација на којој се је, према првој, показао мањак: од тога дана па за три године могу повериоци (односно дужник) тражити, од првога купца, наплату реченога мањка.

Ово је потпуно логично, с погледом на мишљење Г. Тадића о одговорности првога купца за мањак који се другом лицитацијом покаже. Као што нам је познато, Г. Тадић налази да се, услед друге лицитације, уговор о продаји и куповини који је први купац био закључио са повериоцима (односно дужником) *дефинитивно* гаси: на њему, после тога момента, остаје само обавеза да плати ону диференцију у ценама између прве и друге продаје, без обзира на оно што ће се доцније збити. Отуда, за повериоце (односно дужника) право да, одмах по свршеној другој лицитацији, која је утврдила, на један сталан и непроменљив начин, однос између њих и првога купца, траже наплату мањка који је друга продаја показала. Тај моменат је по Г. Тадићу двогубо важан: тада постаје и право поверилаца (односно дужника) на накнаду штете а тада то право постаје и извршно (*exigible*), то јест може се његово извршење тражити, што значи да од тога тренутка тече и онај рок од три године у коме се може наплата те накнаде штете тражити. По истеку тога рока, то право

застарева, и, за то питање, апсолутно је индиферентно колико је, после друге лицитације, могла још трајати процедура егзекуције.

По другом мишљењу, трогодишњи рок из §-а 939. Грађ. Зак. тече, код јавне продаје, од једног познијег, често много познијег, момента: од онда када купац, на последњој лицитацији која је била, положи излицитирану цену. До тога тренутка тај рок не почиње тећи, па ма колико дуг размак времена протекао од дана друге лицитације до њега.

Мишљење ово оснива се, наравно, на том схватању да се уговор о куповини и продаји, закључен на првој лицитацији, раскида, услед друге продаје, дефинитивно само у колико је реч о главним тражбинама: о праву поверилаца (односно дужника) да траже, од купца, излицитирану цену, и о праву овога да тражи предају ствари. Што се тиче оне обавезе купчеве да накнади штету која би, за другу страну, проистекла услед тога што он не би закључени уговор било никако било у законском року испунио, та се обавеза, као што смо већ видели, не гаси ни одређивањем нове продаје ни самом новом продајом. Само, да ли ће та обавеза збиља и постојати, као и када ће она постати, то не зависи од друге продаје, на којој се је мањак, према првој, показао: ми смо већ рекли да и једно и друго стоји у вези са једним другим моментом, а тај моменат јесте полагање цене коју је понудио, на последњој лицитацији, купац пописаног добра. Тога ће се тек момента знати да ли је први купац учинио и колику штету противној страни неизвршењем уговора који је с њом био закључио на првој продаји. Као што видимо, и као што смо то већ и казали, уговорна обавеза накнаде штете првога купца јесте једна обавеза са одложеним условом: она зависи од испуњења тога услова да цена која се стварно добије и наплати за пописано добро буде мања од цене на првој продаји, а ми знамо да застарелост код условних обавеза тече тек од тренутка када се услов испуни. Пре тога момента не може бити говора о почетку застарелости: застарелост (*la prescription libératoire, Die Ver-*

jährung) има свога основа у неактивности повериоца, који није, за време законом прописано, захтевао извршење свога права, а тај разлог, разуме се, отпада код обавеза са одложним условом (као и код оних са условом раскидним) за све време док се не види хоће ли се или не услов испунити, то јест *pendente conditione*, јер, за то време, поверилац није овлашћен против условног дужника подићи тужбу за наплату¹⁾. Исто онако као што ни код обавеза, које нису условне већ *purae et simplices*, застарелост тече тек од дана када рок (*le terme, die Frist*) обавези прође.

Пошто ми, као и Г. М. Стојановић (в. његову расправу о одговорности купца на јавној продаји непокретности), мислимо да се питање о одговорности првога купца дефинитивно може расправити тек када се цена, дата на једној потоњој лицитацији, заиста и положи, то и ми налазимо да онај трогодишњи рок у коме се од првог купца може тражити накнада штете почиње тећи тек од дана када се је друга лицитација обавила.

Ми смо, говорећи о моменту од кога тече онај рок од три године из §-а 939. Грађ. Зак. код јавних продаја, претпостављали само то да је реч о првом купцу, али то што смо за њега казали важи, *mutatis mutandis*, и за случај да који доцнији купац, други, трећи, четврти итд. дође, према повериоцима (односно дужнику), у обавезу сличну обавези првога купца, обавеза коју за овога повлачи тај факат што је цена која се је, на последњој продаји добила и наплатила, мања од цене на првој продаји, јер *eadem est ratio legis*.

Од кога тачно, у овом мишљењу, тече онај рок од три године? Треба правити, овде, ову разлику: ако су оштећени повериоци (односно дужник) сазнали за полагање цене од стране купца на последњој лицитацији онога дана када је она и положена, тада ће од тога дана почети тећи и онај трогодишњи рок: ту падају у један и исти моменат и испу-

¹⁾ Све што би он, за то време, могао чинити, то је да, ако су друге погодбе које закон за то тражи испуњене, захтева обезбеђење свога условног права.

њење услова од кога је зависила обавеза првога купаца и извршност те обавезе; ако су повериоци (односно дужник) сазнали за полагање цене доцније од дана када је она положена, онда ће застарелост почети од тога дана тећи; и, најзад, ако су повериоци (односно дужник) сазнали за полагање цене после истека рока у коме се ова по закону има положити, у том случају застарелост почиње тећи од последњег дана законскога рока за полагање цене, без обзира на то што су они сазнали за полагање цене можда далеко после тога последњег дана: претензија њихова да застарелост и ту почиње тек од дана када су они фактички сазнали за полагање цене — полагање које је обелоданило њихову штету — односно за услов за чије је испуњење био везан постанак њиховог права, било би противно §-у 14. Грађ. Зак. по коме незнање закона никога не извињава, јер су повериоци (дужник) знали, односно требали су знати, да је купац на последњој лицитацији морао цену положити најдаље последњег дана онога рока који је законом остављен за полагање излицитиране цене, знали су, или су морали знати, другим речима, да је крајњи моменат кога се је њихова штета показала последњи дан реченога рока, због чега од тога дана треба и застарелост њиховог права за накнаду штете да отпочне тећи.

У каквом су сада односу први и други купац, за случај да први купац, било на тражење поверилаца (односно дужника) било *motu proprio*, исплати ону диференцију у ценама између друге и треће продаје?¹⁾

За правни однос између самих солидарних дужника вреди обрнуто правило од онога што вреди за правне односе између солидарних дужника с једне и повериоца с друге стране: док се, у овим последњим односима, дуг не дели, већ је сваки дужник обавезан на целу тражбину, докле се дуг дели, па равне делове, међу солидарне дужнике, тако да ако цео дуг само један од њих плати, он има право, регресном тужбом (која се може схватити као *condictio indebiti* или као *actio ex mandato* или као тужба коју поверилац преноси на солидарног дужника који га је измирио — *arg.* из §-а 892. и 833. Грађ. Зак.), захтевати да му остали садужници накнаде оно што је за њих платио. Без тога, тај дужник би, у мери онога што је више дао од свога дела, платио *sine causa* односно за његове би

¹⁾ Горе се, као што се то лако увиђа, претпоставља: да је друга продаја дала мање него прва, а трећа мање него друга. На пример: на првој продаји добро је изишло 10000 динара, на другој 9000 а на трећој 8000 динара. У таквом случају одговорност првога купаца може бити ангажована због мањка који је показала трећа продаја према другој. Али, ако је друга продаја дала више него прва, а трећа је дала, истина мање него друга али више него прва, или је дала колико и она, тада први купац не одговара за мањак треће продаје према другој: за тај мањак је, наравно, одговоран само други купац. Ово, разуме се, под условом да је трећи купац цену и положио, јер ако он то није учинио, па је дошло и до четврте продаје, први купац опет може, према повериоцима (дужнику), доћи у обавезу.

сาดужнике, у тој мери, било неправичнога обогатења (*l'enrichissement indu, unberichtigte Bereicherung*).

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Ж. Перић.

О УВРЕДИ И КЛЕВЕТИ

од

Др. Томе Живановића

(НАСТАВАК)

Према зак. о штампи имају пасивну способност за *увреду* сва колективна лица, која су у исто време *правна* лица (чл. 22.), а за *клевету* државна надлештва и војска (чл. 29.).

§ 5. Појам увреде.

Некад се је заступало мишљење, да не треба давати у казни. законнику дефиницију увреде. За то се је наводило два разлога¹⁾. 1^о Покушаји, чињени у том погледу од некојих законодавстава, остали су безуспешни, јер место жељене дефиниције резултат је увек био описивање речи »увреде« речима истог значења. — 2^о У пракси се није осетила потреба за дефиницијом. Оба су ова разлога очигледно неумесна. То што су покушаји — давање дефиниције остали без успеха, не значи, да је дефинисање увреде немогуће, већ само да се није ишло добрим путем у томе. Што се пак тиче другог аргумента, довољно је ради побијања истог указати на то, да је произвољност судске праксе у питању о увреди последица искључиво тога, што у наговештеним законодавствима није утврђен појам увреде.

У неким савременим страним законодавствима дефинисана је увреда, а у неким се законодавац служи речју »увреда« без икаквог наговештавања о томе, шта се има под тиме разумети. Тако н. пр. § 185 немачког казни. законика. Што се нашег законодавства тиче, у § 213 к. з. и чл. 22. зак. о штампи учињен је покушај утврђивања појма овог кривичног дела, али није тешко увидети, да се у томе није имало ни најмање успеха.

У § 213 к. з. вели се: »Ко речима или делом спрам другог таково што учини, што се по општем мњењу и по наравима народа као бешчешће и грдња, и у опште по стању лица, као увреда чести појављује, да се казни.....«. У чл. 22. зак. о шт. пак вели се: »А увреда постоји онда, када се погрдним и непристојним изразима вређа част неке личности или правног лица (корпорације), а не наводи се против ње никакав одређени факт«. Као што се види, обе су дефиниције у ствари описивање увреде другим речима.

У пројекту казни. законика не даје се дефиниција увреде. Његов § 216 гласи: »Ко јавно увреди какво физичко или правно лице, казниће се новчано«.

У теорији влада данас доста велика сагласност у дефинисању увреде. Увреда се на име — дефинише од већине пи-

саца као *изјава сопственог омаловажавања*. (*»Ausdruck eigener Missachtung«*¹⁾). Но постоје и друге дефиниције. Тако према *v. Bar*-у увреда је »радња, која је објективно (или према општем народном гледишту) подобна да нанесе душевни бол«, другим речима она се састоји према њему у *напошењу душевног бола*²⁾. Према *Hälschner*-у увреда је »противправна радња, која напада моралну вредност лица изјављивањем непризнавања исте«³⁾. Према *Olshausen*-у увреда је изјава, која садржи вређање части једног лица«⁴⁾.

Последња дефиниција каже само, да је увреда има за објекат част, а ништа ближе о њеној суштини. *Hälschner*-ов појам увреде је погрешан зато, што он схвата част искључиво као *моралну* вредност (в. раније). Мишљење *v. Bar*-ов има, видело се је већ, за последицу немогућност увреде душевно-болесних лица и малолетника који не разуму значај увредљивих речи.

Претежно заступљени појам увреде је једини, који је тачно погодио суштину овог кривичног дела, али се мора ипак у неколико исправити. Истина је на име, да је увреда изјава свог омаловажавања извесног лица. Но, као што је већ *Liepmann* умесно приметио, има случајева, у којима несумњиво постоји увреда, али где извршилац не мора изражавати својом изјавом своје сопствено омаловажавање⁵⁾. Тако кад једна јавна женска назове извесну жену »курвом«, она тиме не изражава своје сопствено омаловажавање. Исто тако кад А пољуби извесну женску која му се допала, или кад изазива извесно лице на противприродни блуд. »Једва се може сумњати, вели *Liepmann*, да и у овим случајевима постоји увреда, али је такође извесно, да овде врло често извршилац не изражава ни најмање сопствено омаловажавање, да он напротив, као у споменутим примерима, своју »љубав« ка дотичној женској на такав начин може изјавити«. Па ипак се *Liepmann* необјашњиво није користио овим случајевима ради исправљања оне дефиниције увреде, већ исту задржава, а поменуте случајеве сматра као изузетке. Дефиниција једног појма мора међутим бити таква да обухвата све случајеве, били они обични или изузетни. Зато, задржав остале елементе поменуте дефиниције, ми схватамо увреду пре свега као *изјаву, којом се према схватању публике изражава омаловажавање извесног лица од стране изјављивача*. Довољно је дакле за појам увреде, да *ублику* схвата изјаву, учињену према извесном лицу, као изјаву, којом се изражава омаловажавање овог лица од стране изјављивача, другим речима без значаја је то, да ли том изјавом извршилац изражава своје сопствено омаловажавање.

Но с овим још није дата потпуна дефиниција увреде. Треба да постоје још

¹⁾ Тако *v. Liszt* § 96 I, *Liepmann* 2 62, *Frank* § 185 I, *Meyer-Allfeld* 428, *Oppenhof* § 185, 4, *Merkl* § 110.

²⁾ 83, 86.

³⁾ 2 164.

⁴⁾ § 185, 1.

⁵⁾ 263.

¹⁾ Наведени су у Мотивима пројекта немачког казни. законика од 1871. год.

два елемента, које сви писци пропуштају навести у дефиницији, ма да их подразумевају и на засебном месту расправљају. Кад би на име А учинио извесну изјаву омаловажавања према лицу Б, али га нико па ни Б није чуо, онда не може бити говора о кривичном делу увреде, и ако би се његовим признањем утврдило, да је учинио такву изјаву. Потребно је дакле и то, да је изјава омаловажавања сазната од неког. Сем тога потребно је још, да се изјава омаловажавања односи на једно одређено лице.

На основу горе реченог увреда је према нама изјава, којом се према схватању публике изјављује омаловажавање једног одређеног лица од стране изјављивача, и која је сазната од некога. Да би било увреде, треба на тај начин према нама да постоје следећи елементи¹⁾:

1° Изјава омаловажавања.

2° Изјава треба да је таква да се од публике схвата као изјава омаловажавања.

3° Изјава омаловажавања треба да се односи на једно (или више) одређено лице.

4° Изјава омаловажавања треба да је сазната од неког.

О сваком од именованих елемената биће засебно говора у §-у 6.

§ 6. Елементи увреде.

§ 1. Изјава омаловажавања.

А. Изјава.

Изјава је саопштавање извесне чињенице. То се саопштавање пак може извршити на разне начине. И ако нису изрично именовани, они су наговештени у § 213 к. з., где се вели: »Ко речима или делом спрам другог таково што учини...« Изјава се на име може учинити:

1° Усмено (т. зв. вербална инјуриа). Под усменом изјавом има се разумети свако пуштање гласа, било оно артикулисано или не). Тако усмена изјава се може састојати у узвицима, звиждању, подражавању животињских узвика. Ако се изјава састоји у изговарању речи, ове не морају бити изговорене с нарочитом артикулацијом. Довољан је тон обичне конверзације.

2° Писмено (такође вербална инјуриа). Ако је писмено штампањем ствар, онда важи закон о штампани.

3° Гестом, т. ј. разним знацима (т. зв. симболичка инјуриа), н. пр. одмеравањем лактом, прављењем магарећих ушију, гестом руке, који представља да је А нешто придигао; изношењем полног уда пред женскама итд.

4° Представљањем у слици (такође симболичка инјуриа), нарочито карикирањем. Ако је представљање извршено штампањем или сликањем и у опште тако, да

спада под чл. 5 зак. о шт., онда се имају применити одредбе овог закона, које говоре о увреди.

5° Делом (т. зв. реална инјуриа). У § 213 к. з. схваћено је »дело« шире, но што би то требало. На име пошто се ту поред »речима« вели само још »или делом«, то се као »дело« морају сматрати и гест као и представљање у слици. На тај начин се по к. з. мора разликовати између »дела« у ширем смислу, које обухвата и ове две врсте симболичке инјурие, и »дела« у ужем смислу, који се појам има овде утврдити¹⁾.

»Дело« у ужем, правом смислу те реча, је садашњи напад на тело²⁾. Тако било би дела, довољно за увреду, кад би А пољубио, голицнуо, уштиную какву женску.

»Дело« се може састојати и у телесним повредама и злоставима, и онда постоји идеални стицај телесне повреде одн. злоставе и увреде³⁾. »Дело« се може даље састојати и у шамару и љушењу. Ове две делатности су предвиђене као иступи у § 357 т. 1. к. з. Ценић се због тога налази у сумњи, да ли се за шамар и љушење има казнити увек само на основу § 357 т. 1. или се напротив они могу квалификовати и као увреда, те да се извршилац има казнити само на основу § 213, пошто је овај законски пропис строжији од § 357 т. 1.⁴⁾ Као што је и сам Ценић приметио, тврђење, да се има искључиво применити § 357 т. 1., има за последицу, очигледно неправедну, то, да би се на осн. § 213 казнио затвором до четири месеца онај, који би неког опсовао или га назвао магарцем, а само затвором до двадесет дана на осн. § 357 т. 1. онај, »који би другом јавно шамар пришио, или би га тако ударио, да овај о земљу луши, и то још с намером, да га с тиме понизи или увреди«. Несумњиво је дакле, да се и љушање као и шамар могу према околностима квалификовати и као увреде, нпр. кад су учињени на јавном месту⁵⁾. Онда ће бити у идеалном стицају увреда с иступом из § 357 т. 1., и сходно § 68 к. з. има се применити искључиво § 213 казн. зак.

Спорно је, да ли је за појам дела потребан додир тела, или је напротив довољан покушај додира тела. Из појма »дела«, који смо ми усвојили, излази, да је довољан и покушај додира. »Дело« је на име напад на тело, а напад постоји и онда, кад је додир само покушан, кад је н. пр. А покушао да пољуби девојку Б. али је био спречен, или кад је замахнуо руком на Б и био спречен, да га ошамари, или је промашио.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ГРАНИЧНЕ МЕЂЕ УМИШЉАЈА И НЕХАТА

(НАСТАВАК)

Али у етици и јуриспруденцији и та се последица, ако смо је само свесно остварили, сматра као вољна. Јер, ако се не може рећи да смо је хтели не може се рећи ни да је нисмо хтели. Та је последица произашла из наше радње; ми смо њу предвиђали као могућну и кад је не бисмо хтели не би ни радњу предузимали. Отуда смо ми њој хтели узгред са другом неком жељењем последицом (»mitgewollt«). Ми жељењу последицу без ове нежељене нисмо могли хтети већ их ми или хоћемо обадве или нећемо обадве. Оне чине нераздвојну целину која се не може пола хтети а пола нехтети. Ко се ожени проституткином ћерком не може бити само ћерки муж него и мајчин зет. Ако би он то одрицао одговорило би му се: Знао си да је то нужна последица онога што си хтео и сада сноси консеквенце: *tu l'as voulu*, George Dandin!

II. Теорија преставе своди појам умишљаја на предвиђање каузалног односа између радње и последице. Преставници те теорије веле да је воља нешто неодређено, колебаљиво и уношење тога појма у кривично право било би опасно. У место хотења свих обележја кривичнога дела за појам умишљаја довољно је предвиђање, преставна последице, или сазнање (Kennen) свих обележја кривичнога дела.

Лист (Lehrbuch 171.) вели да је умишљај предвиђање последице које прати остварање воље, или тачније преведено: умишљај постоји тада кад се при остваривању воље предвиђа последица (Vorsatz ist die Willensbethätigung begleitende Vorstellung des Erfolges)⁶⁾. Да би умишљај постојао нужно је да виновник има преставу о остварењу воље т. ј. о радњи коју ће вољно предузети, да предвиђа последицу т. ј. сва обележја конкретнога кривичнога дела, и да предвиђа каузални однос између остварења воље и последице.

Франк, творац имена теорије преставе, али који ипак стоји на средини између теорије воље и теорије преставе, вели: (Strafgesetzbuch, 126., 127.). »Dolus је сазнање (Kenntniss) битних законских обележја кривичнога дела које прати остваривање воље«. Под том претпоставком виновник је крив за своје делање с тога што га предвиђање последице није уздр-

⁶⁾ Српски превод Листовога уџбеника је са IX издања. Није нам при руци немачки текст да би видели како је гласио, али ипак верујемо да он у себи није садржао онаку бесмислену дефиницију какву српски превод садржи. Тамо се на пр. 185. вели: »Умишљај је према томе предвиђање противправне последице остварењем проузроковане или неспречене воље«. Умишљај је предвиђање последице остварењем воље, т. ј. кад остварење воље предвиђа последицу онда постоји умишљај. Остварење воље пак то је радња, телесна акција човека, један механички учин који не може да предвиђа ни да не предвиђа последицу. Њу предвиђа људска свест она иста која предвиђа и саму ту радњу, т. ј. то остварење воље. У дефиницији се даље говори о некаквој »проузрокованој« и »неспреченој« вољи. Али нисмо у стању појмити шта је то.

¹⁾ Сви ови елементи скупа сачињавају основни елемент увреде: проузроковане повреде части једном људском радњом. Ово је проузроковање предвиђено у казн. закону (§ 213 к. з. и чл. 22 зак. о шт.), а разуме се по себи да мора бити противправно и одговарати условима инкриминације. Само за једну врсту увреде потребан је један специјалан услов инкриминације те ће зато о њему бити говора код типичне врсте увреде (в. увреда страног владоца и дилн. заступника).

²⁾ Уп. Garçon art. 222 à 225, 54, Garraud 41317.

¹⁾ У § 185 немачког к. з. се под »Tätlichkeit« разуме само »дело« у овом, ужем смислу.

²⁾ Уп. v. Liszt § 96 I Frank § 185 IV, Liepmann 311, Meyer-Allfeld 430.

³⁾ Према Binding-у било би само увреде (§ 185), кад би А љушио, ошамарио Б.

⁴⁾ 560.

⁵⁾ Према пруском к. з. телесне повреде и злоставе у опште не могу се квалификовати као увреде, § 213 нашег к. з. је позајмљен из баденског к. з. а према овом и тешке повреде и злоставе могу бити и увреде у исто време.

што од делања, што престава последице није имала утицаја на формирање воље, као што правни поредак очекује. Умишљај се дакле карактерише тиме што виновник извесне преставе не уздиже на ступањ одлучујућих отпорних мотива.

Зашто преставници теорије преставе одбацују теорију воље?

1. Лист вели (Lehrbuch 171.) да је то насиље над обичним смислом речи (Vergewältigung des Sprachgebrauchs) кад се тврди да се могу „хтети“ и оне последице које се не желе, па су чак шта више неугодне. Да је овај приговор нетачан, ми смо видели још раније, излажући мишљење Бара и Цителмана. Ако је једна последица таква да нам је она сама за се неугодна, ипак је ми можемо хтети тада кад се она појављује као средство за постигнуће циља који нам је пријатан и који несумњиво можемо хтети. Ко хоће циљ мора хтети и средство које циљу води, ма да му је оно неугодно. Хипел врло zgodно одговара: „Једна дама купи жуђени шмук и поред тога што је срце боли за великом сумом новаца који је за њега дала. Је ли она хтела да купи шмук? Свакојако јесте! Је ли она хтела да за њега да новац? И то, свакако јесте! А како јој је тај издатак био непријатан! Ко овде пориче хотење издатака он врши насиље према обичном смислу речи, а не онај ко га признаје.“ (Vorsatz S. 503.)

Франк (Z — X — S. 199/200) вели да је израз „хтети“ потпуно неодређен и правно неупотребљив. Кад на пр. хоћу своје пријатељу на страни да јавим какву новост, ја бацам поштанску карту у сандуче. Шта ја ту хоћу? Хоћу ли покрет руке или убацивање у сандуче, или да јавим новост? Ради путовања у Петроград ја се понем у воз. Хоћу ли ја да путујем у Петроград, или да уђем у вагон, или да се испнем на прву, на другу степеницу или најзад само ногу да дигнем? Али сам Франк на то даје и одговор: ја хоћу све ове моменте. Из ових се примера може извести само један закључак: у обичноме се говору вели да се хоће крајњи циљ, али се исто тако хоће и сва средства која томе циљу воде. Од куда ту нејасност садржине хотења?

2. Бекер, Цителман, Франк а раније и Лист тврде, да оно што се хоће није последица него радња, покрет тела, а последица треба само да се предвиђа као резултат те радње. Ово се налази у српском преводу Листова уџбеника (стр. 185. пр. 2.), али је већ у 14. немачком издању напуштено, па га је напустио и Франк у својем коментару.

Радња као целисходан физички покрет тела не предузима се бесциљно, сама за се а као узгред предвиђа се последица. Напротив, предвиђање да само таква радња може остварити ову последицу, одређује карактер предузетој радњи. У првом се реду хоће последица и радња је управо само спољна манифестација воље за последицом. Супротно тврђење води нашој народној пошалици: нисам те ја ударио него моја рука.

Тврђење, да се хоће радња а не последица, одвело би дотле, да би за уми-

шљај био карактеристичан само свестан каузални однос између радње и последица, дакле два готово реална феномена и да отуда умишљај не би био психички однос виновника према последици. Најзад како се и код нехатнога, па и код случајнога делања, хоће радња онако исто као и код умишљаја. Између њих би по теорији преставе остало као разлика само непредвиђање и предвиђање последице. А како се код свеснога нехата последица такође предвиђа као могућна, то би онда појам умишљаја морао обухватити и свестан нехат.

Представници теорије преставе добро осећају слабост своје теорије. Само предвиђање последице радње није никако у стању да да појам умишљаја, а нарочито не може да га ограничи од нехата. Бекер, Цителман и Хопен (Vorsatz 171—179.) не задовољавају се само предвиђањем последице, већ оно треба да је праћено и са нешто извесности, уверења виновниковог да ће последица наступити. По ступњу извесности разликује се умишљај од сваког нехата. Али нико није покушао да утврди степен извесности наступања последице којом би се умишљај карактерисао. Без тога пак цела је ова комбинација практично неупотребљива. Кад се једна последица предвиђа само као могућна, онда она може бити остварена и умишљено и нехатно. Ту је степен извесности за виновника један исти. Последица се такође за оба случаја предвиђа.

На граничној линији између умишљаја и нехата сложила се теорија преставе. Њу су ту напустили њени најважнији преставници: Франк и Лист.

У полемици против Бурија (2. — X — S. 221.) Франк утврђује да умишљај постоји тек тада ако је престава последице имала за постанак воље каузално креирајуће дејство. Само, дакле, предвиђање последице није довољно. Уз то треба да дође и нарочито психичко расположење које та предвиђана последица ствара, па тек да се добије појам умишљаја. А у животу и психологији се за оно што својом преставом изазива одлуку воље каже да се хоће. Према томе излази, да се умишљај карактерише хотењем последице, а да би се нешто могло хтети о њему се мора пре свега у свести имати престава.

Лист (Gutachten S. 113) такође говори о дефиницији свесног нехата, признаје да се ни умишљај ни нехат не могу карактерисати само предвиђањем или непредвиђањем последице, већ једним психичким моментом који уз то долази. То је код умишљаја саглашавање (Einwilligung) са последицом. „Појам нехата мора се распрострајети и на случајеве у којима је виновник последицу коју предвиђа као могућну одбијао (abgelehnt)“.

Главни преставници теорије преставе признају елемент воље за карактеристику умишљаја. Они траже да радња која је каузална за последицу и чија се каузална веза предвиђа, мора бити вољна радња, остварење воље, хотења. При разликовању умишљаја и нехата они све-

стан нехат разликују од умишљаја по томе што се код нехата последица неће. Отуда, као што Хипел на неколико места констатује, највиђенији преставници теорије преставе у ствари усвајају теорију воље.

Најлепшега израза овој мисли даје Франк (Strafgesetzbuch 127, 128.). Он вели: „Између теорије воље и теорије преставе постоји само једна формална супротност. Јер, нити теорија преставе може одбацити престава. Оне обе питају: кад је воља крива? Теорија воље одговара: кад је била управљена на остварење извесних факата; а теорија преставе: кад је прате извесне преставе. Теорија преставе формално долази на елементе за стварање воље, а стварно то чини и теорија воље“.

3. Бекер, Цителман, Шлијентал и Хаген покушали су да докажу да између предвиђања и хотења по садржини нема разлике. За умишљај је довољно хотење радње и предвиђање последице. Кад ко хоће радњу чију последицу предвиђа, он истовремено хоће и последицу, јер кад њу не би хтео, онда не би хтео ни радњу, која ће, као што он предвиђа, последицу остварити. Делањем он изражава своје саглашавање са последицом. Отуда је излишно истицати нарочито хотење последице. Мисао да је виновник хтео радњу и последицу изражава се и другим речима: да је он радњу хтео, а последицу предвиђао. Кад та два елемента иду заједно онда нигде не треба истицати хотење последице. (Hippel, Grenze 31.)

И преставници теорије воље тврде да се може хтети само оно о чему се има престава. Отуда је апсолутно⁷⁾ свеједно рећи: ја сам последицу хтео или: ја сам предвиђао последицу као учин моје радње.

На крају крајева све је дакле ипак сведено на вољу, на хотење последице, али се воља своди на њезине мотиве. И у томе је остало још једино разликовање између ове две теорије⁷⁾.

III. Деликвенти се кажњавају не због егзистенције овакве или онакве воље код њих, већ с тога што су повредили једно правно добро. Кривичном је правосуђу циљ да та добра заштити и оно нема разлога да ступа у акцију све дотле, док правна добра у опасност не дођу. Али с друге стране и тада кад је једно конкретно правно добро повређено опет, као што смо видели, кривично правосуђе нема разлога да дејствује, ако се једно лице не може окривити за ту повреду. Човек пак за једну повреду правних добара може бити окривљен тада кад постоји каузална веза између његове воље и последице. У вољи, у хотењу последице, мора лежати појам умишљаја.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Живко Топаловић.

⁷⁾ Покушаји, које су чинили Мајер, Лешер, Миришка и Кофрауш да даду самостална гледишта о долуцу, нису успели. У колико позитивно вреде, они се у главном наслањају на ова два гледишта.

КРИМИНАЛИТЕТ У СРБИЈИ

(1905—1909 год.)

(НАСТАВАК)

б) Детоубиства

Поменули смо већ, да се највише детоубиства извршује у окрузима *ужичком* и *чачанском*. Најмање их је, пак, у округу *београдском*, јер за свих 5 год. у њему није било ниједног детоубиства.

Два су главна узрока због којих се данас врше детоубиства: *бојазан од срама*

<i>моравички</i>	са једним детоубиством на	3365 становника
<i>пожешки</i>	»	» 4182 »
<i>златиборски</i>	»	» 4391 »
<i>студенички</i>	»	» 4431 »
<i>звнички</i>	»	» 4366 »
<i>тимочки</i>	»	» 4592 »
<i>белоаланачки</i>	»	» 4594 »
<i>неготински</i>	»	» 4891 »
<i>аријски</i>	»	» 4997 »
<i>ичински</i>	»	» 5220 »

и т. д. и т. д.

Процент пронађених детоубиства за означену петогодишњу периоду износи 83.2%.

в) Покушаји убиства

Дела ова иду скоро паралелно са убиствима, те их с тога највише има у окрузима: *голичком*, *београдском*, *крагујевачком*, *пожаревачком* и *моравском*, а најмање у *широтском*, *ваљевском*, *нишком*, *подринском* и *крушевачком*.

Узроци овим делима леже највише у *међусобним свађама* (2/3), и то махом у свађама око имања и у пићу, затим у *освети*, па у *нужној одбрани* итд.

Узгред помињемо, да је превентивна акција власти код ових дела врло мала, скоро ништавна, и да су за њихово сузбијање потребне и многе друге мере: *уређен катастар*, *сузбијање алкохола*, *забрана пошења оружја*, *подизање вере* и

у срезу <i>хомољском</i>	29	<i>разбојништава</i>
у вароши <i>Пожаревцу</i>	9	»
» срезу <i>звничком</i>	15	»
» » <i>моравском</i>	19	»
» » <i>рамском</i>	20	»
» » <i>пожаревачком</i>	22	»
» » <i>млавском</i>	20	»
» » <i>голубачком</i>	6	»

Као год и код убиства, тако и овде код *разбојништава*, најгори је, као што се види, срез *хомољски*.

После округа *пожаревачког*, у погледу *разбојништава* најгори је округ *крајински*, у коме једно *разбојништво* долази на 2089 становника. У њему је најгори срез *по-речки* са 18 *разбојништава*, затим долази срез *брзоаланачки* са 15, па *неготински* са 11, *кључки* са 4, и *крајински* и варош *Неготин* са по једним *разбојништвом*.

и *поруке* и *немогућност издржавања поророђенчета*. С обзиром на наше економске прилике може се са позитивношћу тврдити да овај други узрок — *беау* — не треба ни узимати у вид кад је реч о *детоубиствима* у Србији. Остаје нам, према овоме, само онај први разлог — жеља да се избегне *поруга* и *срам* — као једини узрок нашим *детоубиствима*, после првог и основног узрока већине кривичних дела — *опадање религије* и *морала*.

Од срезова најгори су у погледу *детоубиства*:

морала, *облагорођавање нарави* итд. Ове мере веома би много утицале и на сузбијање *убиства*, па и свију осталих кривичних дела, поред добро уређене локалне власти.

г) Разбојништва

Дела ова имају највише утицаја на општу безбедност у земљи; по начину извршења најдивљачнија су, а у погледу репресије најтежа. За њих се с пуним правом може рећи да су прави професионални злочини.

Као што смо већ поменули, у овом погледу, т. ј. у погледу *разбојништава* најгори је округ *пожаревачки* (једно *разбојништво* на 1740 становника), а најбољи округ *широтски* (једно *разбојништво* на 14869 становника).

Разбојништва у округу *пожаревачком* овако су распоређена:

или једно <i>разбојништво</i> на	776 становн.
у срезу <i>иоречком</i>	на 770 становн.
» » <i>брзоаланачком</i>	» 1201 »
» » <i>неготинском</i>	» 2667 »
» » <i>кључком</i>	» 4621 »
» » <i>крајинском</i>	» 18855 »
» вароши <i>Неготину</i>	» 5769 »

По једно *разбојништво* извршује се: у срезу *иоречком* на 770 становн. » » *брзоаланачком* » 1201 » » » *неготинском* » 2667 » » » *кључком* » 4621 » » » *крајинском* » 18855 » » вароши *Неготину* » 5769 »

Руднички округ и у погледу *разбојништава* *трећи* је међу окрузима, као и у погледу *убиства* (једно *разбојништво* на 2277 становника).

С обзиром на број становника, у овом округу извршено је:

у срезу <i>качерском</i>	14	<i>разбојништва</i> или једно <i>разбојништво</i> на	1346 становника
» » <i>љубићском</i>	16	»	» 1896 »
» » <i>таковском</i>	4	»	» 6533 »
У Гор. Милановцу није извршено ниједно <i>разбојништво</i> за означену петогодишњу периоду.			
У моравском округу извршено је:			
у срезу <i>деспотовачком</i>	30	<i>разбојништва</i> или једно <i>разбојништво</i> на	840 становн.
» вароши <i>Ђурији</i>	4	»	» 1304 »
» срезу <i>иарафинском</i>	14	»	» 2687 »
» » <i>ресавском</i>	10	»	» 3028 »
» » <i>лесачком</i>	4	»	» 7380 »
» » <i>белчићком</i>	4	»	» 8957 »
» » <i>темнићском</i>	2	»	» 11611 »

Као што се из овог прегледа види, од целокупног броја извршених *разбојништава* у округу *моравском* (68), на сам срез *деспотовачки* долази скоро половина и ако је он, после среза *темнићског*, најмањи по броју становника. Скоро овако исто стање за срез *деспотовачки* констатовали смо и код *убиства*, из чега излази, да је само овај срез узрок што округ *моравски* стоји тако рђаво у погледу најтежих кривичних дела: *убиства* и *разбојништава*.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Начелник среза *поцерског*, актом својим Бр. 1244, пита:

»У погледу на застарелост решења изречених над општин. часницима по закону о општинама, за њихове административне кривице учињене у дужности, било је више пута објашњења у разним правцима. Тако : било је објашњења, да таква решења као решења административне природе, не застаршавају у року предвиђеном у § 396. крив. зак., а било

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

јаропет и објашњења, да се такве кривце сматрају као иступна дела, и да решења застаревају ако се не изврше у року за три месеца од дана њихове извршности.

Услед тога, и поједине полиц. власти, доведене су у забуну.

Према томе, част ми је умолити уредништво да даде своје мишљење: да ли и решења донета по административним кривицама општ. часника по зак. о општ. застаревају као и ост. иступне пресуде по § 396. крив. закона, или не застаревају, и да ли такво објашњење вреди и за казне изречене над чиновницима за њихове кривце изречене по зак. о чинов. грађ. реда, како би се подједнако поступало“?

— На ово питање одговарамо:

Општа седница Касационог Суда, одлуком својом од 11. јуна 1893. године Бр. 3932, била је утврдила, да дисциплинске кривце јавних правозаступника долазе у ред иступних кривица, и да по томе застаревају за три месеца у смислу § 396 кр. закона.

С обзиром на ову одлуку, узело се било, да и административно-дисциплинске кривце чиновника, и општинских часника застаревају за исто време.

То гледиште одржано је све до одлуке опште седнице Касационог Суда, донесене у прошлој години поводом захтева г. Министра Правде од 25. фебруара 1910. год. Бр. 3068, којом је нађено, да и чиновничке и све остале административно-дисциплинске кривце не застаревају никако, кад застарелост није предвиђена специјалним законима, по којима се казне изричу, пошто, вели се тамо, § 396. кр. закона говори искључиво о кривицама из III части истог закона.

После ове одлуке, имало би се, наравно, узети, да чиновничке кривце не застаревају никако.

Државни Савет, одлуком својом од 18. децембра прошле године Бр. 11256, нашао је, у једном конкретном случају, да осуде из чл. 158. закона о општинама застаревају за три месеца по § 396. кр. закона, и није хтео да улази у оцену саме ствари по изјављеној жалби, те би, према томе, кривце општинских часника застаревале за три месеца.

Међутим уредништво налази, да и она одлука опште седнице Касационог Суда, и она Државног Савета, тешко могу одговарати и правичности и јавном интересу.

Тако, ако би се узело, да чиновничке кривце никако не застаревају, као што вели Касациони Суд, онда како би се то поклапало са установом застарелости у кривичном праву и закону, која има задатак, да у једном општем државном интересу одреди сталан рок, докле држава може гонити једнога кривца, и кад то њено право престаје.

Не би се, даље, поклапало са правичношћу, јер се признаје застарелост за дела убиства и друге злочине, а одриче се у једној безначајној ствари, као што је осуда што чиновник није дошао на време у канцеларију и т. слично.

Она околност, што је законодавац пропустио да питање о застарелости административно-дисциплинских кривица чиновника регулише самим законом о чиновницима грађанског реда, не треба да буде повод, да се ова застарелост са свим одреке, пошто се све оно, што није регулисано специјалним законима, има регулисати по општим начелима кривичног закона.

За осуде пак општинских часника, не би се могла узети застарелост из § 396. кр. закона због тога, што чл. 167. кр. закона о општинама предвиђа за сва она дела, код којих је највећа казна затвора шест месеца или новчано 500 динара, застарелост за време од шест месеца, те се саобразно начелу постављеном у § 79. и 396. кр. закона има узети, да исти рок важи и за застарелост пресуда.

Овако, на ову ствар, гледа уредништво. Али како његово мишљење није обавезно ни за кога, и како, као што је напред изнесено, стоје противне одлуке надлежних фактора, то се у даним случајевима треба обрађати за упут својој претпостављеној власти, која би имала, ако није сагласна са поменутиим одлукама, да тражи њихову исправку.

II.

Суд општине каланске, актом својим Бр. 544, пита:

„Моли се учтиво уредништво да изволи суду овоме дати своје објашњење о томе:

Да ли је правилна радња одбора ово општинског, што је на седници својој, држаној 30. јануара тек. године, извршио избор општинског пуномоћника по тач. 6. чл. 86. закона о општинама, или начелника среза власотиначког који, кад му је горња одлука под Бр. 439. достављена у смислу чл. 85. истог закона, исту враћа суду овоме актом својим Бр. 1688 од 2—II—11. год. са наредбом да се ова одлука по чл. 57. и 58. истог закона изнесе збору на решење? Суд мисли да је ова радња средске власти неправилна, јер је поменутом тачком чл. 86. општ. закона ово у дужност стављено општинском одбору као надлежном за овај избор“.

— На ова питања одговарамо:

У члановима 57. и 58. закона о општинама говори се о пуномоћницима сеоским, или варошким кад варош у саставу своје општине има и села.

Њих бира сеоски или варошки збор због тога, што они имају да заступају оделите интересе села или вароши, на често пута чак по њиховим међусобним споровима.

И кад би ове пуномоћнике бирао одбор, догађало би се то, да једно веће село, већим бројем својих одборника, наметне мањем селу за пуномоћника оно лице, које би радило против сеоских интереса.

Што се тиче пуномоћника општинских, који имају да штите интересе целе општине, њих бира одбор према чл. 86. т. 6. законама о општинама, јер ту одбор представља целу општину у заједничком интересу свију села која је састављају.

Према овоме, нема законског ослонаца онај захтев средске власти, да општинског пуномоћника бира збор.

Треба умолити средску власт да поново уђе у оцену ове ствари, па ће она исправити ранију погрешку.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Општински одбор може председника општине, потпредседника и кметове разрешити од дужности само на захтев надлежне надзорне власти.

У општини к. . . . извршен је избор председника, и на том избору изабран је Димитрије Ђ., из К.

По изјављеној жалби, у којој је нарочито било истакнуто, да је изабрани председник закупац општинске касапске аренде, трећи одсек Државног Савета нашао је, да је овај избор правилан, па га је одлуком од 25. септембра 1910 год. № 9390. одобрио, а жалбу одбацио као неумесну, скрећући пажњу надзорној власти на пропис чл. 71. закона о општинама, по коме часници општински не могу бити у исто време и закупци, арендатори, односно дужници општинске касе.

Изабрани председник, пре него би се увео у дужност, упутио је једну представку општинском суду и одбору тражећи да донесе одлуку по двама његовим ранијим молбама, којима је тражио, да се закуп касапске аренде пренесе на другога, и да му се саопшти о томе одборска одлука.

Општински Суд, шаљући ову представку надзорној власти, известио је, да одбор пренос аренде на другог није хтео да изврши, о чему ће сутра дан и одлуке доставити.

Надзорна власт, поводом овога, наредила је општинском суду, да изабраног председника, без обзира на ово, одмах уведе у дужност председничку.

Општински одбор на свом састанку од 12. октобра 1910. године донео је одлуку № 1416., којом је, с обзиром на одлуку Државног Савета и чл. 71. и 105. закона о општинама, одлучио, да се председник Димитрије Ђ. разреши од председничке дужности на основу чл. 121. закона о општинама.

Незадовољан овом одлуком, изабрани председник Димитрије изјавио је жалбу надзорној власти, наводећи да одлука не одговара закону стога, што је од аренде одустао, а исту је све и измирио, о чему је добио признанице од општинског суда.

Надзорна власт решењем од 19. октобра 1910. године № 10171. обуставила је од извршења одлуку одборску са ових разлога:

1. што је актом Државног Савета од 25. септембра 1910. године № 9390., којим су враћена акта избора овог председника, скренута пажња надзорној власти, а не општинском суду и одбору, на пропис чл. 71. закона о општинама, према чему суд је имао поднети својој надзорној власти тражени извештај, ко је закупац ка-

сапске аренде, а никако није одбор могао својеволјно о томе доносити одлуку, јер и ако би дошло до разрешења председника, то би се имало извршити изузетно од чл. 122. а на основу чл. 148. закона о општинама, што аналого по чл. 121. поменутог закона може бити само на предлог надзорне власти;

2. што је суд и одбор своју одлуку и не сачекавши њену извршност, исту извршио и жалноца, и ако изабратог и заклетог, од дужности удаљио;

3. што последњи став чл. 71. и чл. 105 закона о општинама постављају правило, да они, који су већ изабрани за часника, не могу после бити једновремено и закупци општинских добара, а то значи, да они, чим буду изабрани, морају напустити закуп, па онда остати општински часници, као што је и овде случај, јер је изабрани председник отказао касапску аренду и општини исплатио целу закупну цену, те на тај начин, без икакве штете по општину, престао бити арендатор, према чему има да остане председник општинског суда.

4. Најзад, ова је одлука против закона и зато, што је одбор, и ако самовласно, похитао да ово реши, пре него што је питање о одрицању закупа између изабраног председника и општине редовним путем расправљено и одлука по овоме извршеном постала.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. Стога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 1. новембра 1910. године № 10547.

Кад се отуђује општинско или сеоско непокретно имање, онда се у зборској одлуци морају изложити како величина и каквоћа тога имања, тако и разлози са којих се то чини.

Збор сељана села С..... на дан 27. децембра 1910. године донео је одлуку, да се сеоска утрина, као и земљиште под чистином, подели на појединце.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се из послатих акта не види ни величина ни каквоћа земљишта, које хоће да се подели, нити се најзад наводи какав оправдани разлог за поделу.

С тога је на основу чл. 57. закона о општинама, решио, да се ова одлука не одобри.

Одлука од 21. јануара 1911. г. № 557.

Општински часник, који је поднео оставку, може од ове одустати пре него по њој општински одбор буде донео своју одлуку.

Јован С., кмет села Ђ....., упутио је једну претставку надзорној власти, молећи је, да га узме у заштиту, јер му, вели, општинска управа, пошто не исповеда иста начела која и она, издаје такве наредбе, које није у стању извршити, само да би га натерала да да оставку, што је најзад морао и учинити.

Доцније, а поводом ове оставке, одбор општински, на основу тач. 2. чл. 86. закона о општинама, донео је одлуку од 12. децембра 1910. године № 2229., којом уважава оставку кмету Јовану, с тим, да до новог избора, који ће бити 16. јануара 1911. године, његову дужност врши одборник Мирча М...

Када је ова одлука послата надзорној власти, она је, пре него би по истој донела одлуку, позвала дотичног кмета и саслушала о узроцима оставке.

Он је на свом саслушању изјавио, да је 30. новембра 1910. године био приморан да да оставку с тога, што је над њим вршено кињење од стране општинског суда једино из партијског нерасположења. Али како по његовој оставци није било решавано 8—10 дана, он је онда одустао од оставке; ну одбор му овај одустанак није хтео уважити, већ му је уважио оставку.

Надзорна власт, разматравши одлуку одборску, нашла је, да не одговара закону из ових разлога:

По чл. 107. закона о општинама, општински часници могу дати оставку, и одбор им је уважава само онда, кад се увери, да су разлози за оставку били истинити и оправдани. Међутим овде није било таквог случаја, већ је овај кмет под притиском претпостављане му власти, који је потицао искључиво из политичке подвојености, дао оставку, од које је доцније и одустао, као што тврди његово саслушање, ну да суд у седници општинског одбора није хтео исти одустанак од оставке да саопшти одбору, јер да је то учинио, оставка овога кмета била би беспредметна за решавање.

Па кад и сам тај кмет на свом саслушању код полицијске власти тврди, да је своју оставку опозвао, пре него што је одбор о њој и решавао, то иста и није могла бити предмет решавања у одбору; кад је она била поднета општинском суду.

Са тих разлога, а у интересу саме службе, која би, због честог мењања општинских часника, трпела уштрба, надзорна је власт обуставила ову одборску одлуку од извршења решењем од 18. децембра 1910. године № 16660.

По изјављеној жалби, III. Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти на закону основано. С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 19. јануара 1911. године № 12601.

Одлука општинског збора о подизању општинских грађевина не подлежи разматрању Државног Савета.

Збор општине м..... на дан 5. децембра 1910. године донео је одлуку, да се у М..... подигне нова школска зграда.

Општински суд писмом од 19. децембра 1910. год. № 1676. послао је ову одлуку надзорној власти, а ова је доставила Државном Савету на одобрење.

Државни Савет нашао је, да ова одлука, према пропису другог одељка тач. 9. чл. 53. закона о општинама, и не под-

лежи разматрању Државног Савета, па је стога одлучио, да се акта врате не разматрана.

Одлука од 25. јануара 1911. године № 657.

Општински одбор у сеоским општинама надлежан је да решава о подизању какве општинске грађевине само у том случају, ако трошак око тога износи мање од 1500 динара, и ако за то није потребан никакав прирез, а у противном надлежан је општински збор.

Одбор општине в..... на дан 27. јула 1910. године донео је одлуку № 3520.:

1., да се општинском суду одобрава, да на општинском плацу подигне десет дућана од слабог материјала, које ће издавати под закуп;

2., да се зградице око општинског бунара, а на средини општинске баште, растуре и њихов материјал употреби на зидање поменутих дућана; и

3., да се у недостатку буџетске могућности учини позајмица у 700 динара код приватног лица или завода, па иста стави са интересом у буџет за идућу годину.

Надзорна власт решењем од 1. августа 1910. год. № 12101., задржала је од извршења ову одлуку са ових разлога:

1., што по чл. 86. тач. 7. закона о општинама, општински одбор може решавати о подизању какве општинске грађевине само у том случају, ако за то није потребан никакав прирез, а међутим, по чл. 33. тач. 4. истог закона, о подизању општинских грађевина, ако се трошак око истих не може исплатити приходима, предвиђеним у буџету за текућу годину, надлежан је општински збор; и

2. што по чл. 33. тач. 7. закона о општинама о задужењу општине решава збор а не одбор општински.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 20. септембра 1910. године. № 8382.

Јос. К. Ст.

Мишљење опште седнице Касационог Суда.

Поводом захтева Господина Министра Правде од 18. јануара 1911. год. № 658, да му Касациони Суд да своје мишљење о томе: 1. треба ли суд да потврди или одбаци листу, која није поднесена у року, прописаном у првом одељку чл. 53. д. закона о општинама и 2. ако треба да одбаци, онда како тај рок рачунати, т. ј. да ли се дан избора и дан подношаја листе суду на потврду рачунају у тај рок или не — Касациони Суд је, у својој општој седници од 31. јануара 1911. № 878 на основу тач. 2. § 16. свога устројства, проучио ово питање и односне законске прописе, па је нашао:

Поред осталих услова за потврду кандидатске листе за избор општинских ча-

сника изложених у закону о општинама, предвиђено је у првом ставу чл. 53. д. закона о општинама и то, да се кандидатска листа предаје у два оригинална примерка надлежном првостепеном суду на потврду, непосредно или преко дотичног општинског суда, од дана објављеног избора на најдаље до на седам дана пре дана самога избора, и суд је према шестом одељку поменутог § 53 д. дужан да у року од 24 сата од пријема прегледа листу и, пошто се увери да је листа од довољног броја гласача потписана и да постоји пристанак кандидата да је потврди, у противном је одбаци о чему подносиоце извештава решењем.

Нема сумње да је овај рок законом установљен зато, да се по њему и поступа. Према томе, не може управо ни бити питања о томе да ли предлагачи имају *права* да кандидатску листу подносе и после тога рока, дакле на краће време пре дана избора, а првостепени суд *дужност* да и тако доцније поднесу листу прегледа и, ако је уредна, потврди.

Рок је овај узакоњен очевидно за то, да би се првостепеном суду дало времена да поднесу листу не само прегледа и, ако је уредна, потврди, него и да је на време може доставити дотичном општинском суду, где се има на дан избора по њој гласати. Ако је тај општински суд у месту првостепеног суда, или бар у близини његовој, наравно да би фактички било могуће да првостепени суд и нешто одоцњењу кандидатску листу прими, потврди и општинском суду за дан избора још на време достави, али је закон постављајући за подношење кандидатских листа рок, морао одредити рок који ће бити правило за све, да би пресекао сваки спор у конкретном случају о томе да ли се још имало или се није имало времена за извршење радње око потврде кандидатских листа. И онда по себи се разуме мора се тога држати у сваком случају.

Узимајући овако да листа, да би била потврђења од стране првостепеног суда, треба да буде поднесена у законском року, Касациони Суд даље налази, да се у тај рок не може рачунати ни дан избора ни дан подношења листе на потврду. То казују већ саме у закону за овај рок употребљене речи: „до на седам дана пре дана самога избора“, а и иначе у законодавству нашем уобичајено је овако рачунање рокова.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати крадљивци — Цигани, 2. ов. месеца на преваран начин узели су жени Драгутина Мештровића, из Пепељевца, 17 дуката, на за тим побегли.

Цигана је било тројица и то: први је стар 35—40 година, средњег раста, са црним фла-

кама по лицу: други је стар 20—24 године, средњег раста, добро развијен, глават и по лицу такође пегав, са фесом на глави; и, трећи је стар 20—24 године, висок, танак, у лицу бео, са шубаром на глави.

Депеша начелника среза колубарског окр. ваљевског Бр. 2157.

Васа Марковић¹⁾, из Ваљева, извршио је опасну крађу па за тим побегао из Ваљева.

Лични опис непознат је.

Акт начелства округа ваљевског Бр. 418.

Михајло В. Милић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је из београдског казненог завода 16. ов. мес.

Он је родом из Орешковца у срезу млавском, стар 25 година, висок 168 см. очију зеленкастих, косе плаве.

Од особених знакова има: белегу од посекоштине, у облику праве линије правца косог, величине 2 см. на трећој фаланзи кажипрста

стали су 3. овог месеца и до данас се не зна где су.

Светозар је стар 16 година, црномањаст, лица дугог.

Младен је стар 13 година, плав, лица округлог, средњег раста, од особених знакова има: мали прст спојен са домалим услед опекотине. Акт начелства округа нишког Бр. 2465.

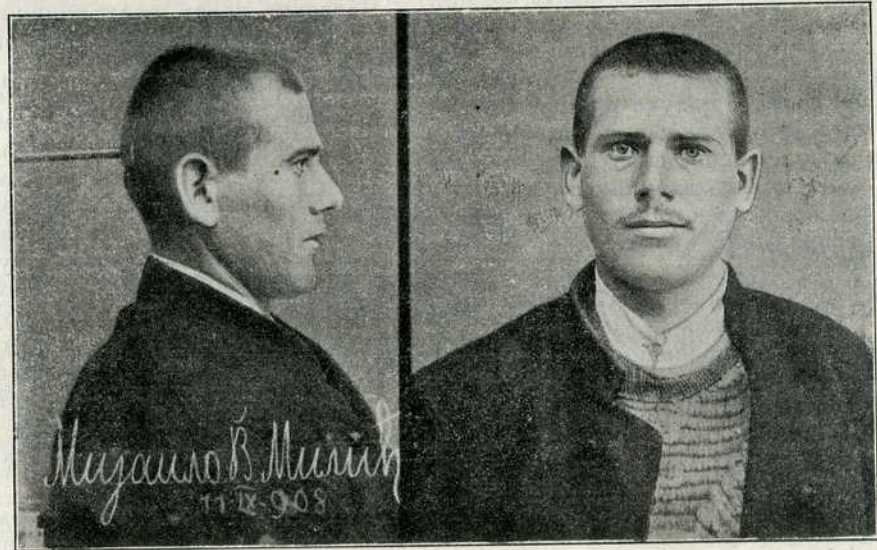
Милојко Кандић, из Горобиља у срезу пожешком, отумарао је од својих родитеља и до данас се није вратио својој кући.

Он је стар 13 година, црномањаст, зеленкастих очију у сељачком оделу.

Акт начелника среза пожешког Бр. 1161.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код начелника среза орашког, у притвору се налазе познати коцкари: **Живан Ђорђе-**

леве руке: белегу од ране величине кукурузног зрна на средини десне обрве; брадавицу величине пшеничног зрна за 10 см. испод лоба десног уха; брадавицу величине пшеничног зрна за 9 см. испод лоба левог уха; и леву ногу у корену — чланку при ходу повија на унутрашњу страну.

Акт Антропометријског Полицијског Одељења Бр. 301.

Манојло Јовичић, из Вожића у срезу тавковском, одговара за крађу, али се налази у бегству.

Он је стар 19 година, омалец, црномањаст. Депеша начелника среза колубарског окр. ваљевског Бр. 523.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Светозар и Младен, синови **Димитрија Ђрстића** из Д. Комрена у срезу нишком, не-

¹⁾ Пошто је лист закључен, добијен је извештај, да се Васа вратио у завод.

вић звани „црни“ родом из Лазаревца и **Драгутин Цветановић** из Уба.

Приликом претреса код Живана је нађен један нож—кама на коме се налазе трагови крви са једном жутом длаком.

Ако би ко ма шта знао о њима нека то одмах достави начелнику среза орашког са позивом на Бр. 2423.

УХВАЋЕН

Никола Никчевић, чију смо потерницу изнели у Бр. 1. ухваћен је.

Депеша начелника среза параћинског Бр. 3363.

КРАЂА СТОЈЕ

Илији Костићу, из Бобова, украдена је једна крава, матора 5 године, длаке беле.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 3001.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивца.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS